

MÙA HÈ TRONG THI CA CỦA TUỔI HỌC TRÒ

Lê Ngọc Châu

Sung sướng quá giờ cuối cùng đã hết
Đoàn trai non hơn hờ rủ nhau về
Chín mươi ngày nháy nhót ở đồng quê
Ôi tất cả mùa xuân trong mùa hạ...

Thơ tiền chiến

Mỗi khi tưởng nhớ lại quá khứ xa xưa, nhất là lúc chúng ta hiện đang sống tha hương, có lẽ chúng ta không làm sao quên được những tháng ngày học trò đông đầy kỷ niệm mà chắc chắn quý Thầy Cô và quý anh chị em, không nhiều thì ít cũng đã một lần trải qua.

Sau những tháng ngày cùng với bạn bè miệt mài đèn sách chúng ta thường nghĩ đến hè, một phần bởi vì

Hè về hè về, nắng tung nguồn sống khắp nơi
Hè về hè về, tiếng ca nhịp phách lên khơi
đầu gành suối mát, reo vui dào dạt ngập trời gió mát
ven mây phiêu bạt hồn say ý chơi vơi
ngày xanh thắm nét cười, lòng tha thiết yêu đời

Hè Về của Hùng Lĩnh

Đúng như Nhạc Sĩ Hùng Lĩnh đã diễn tả, mùa Hè trời đẹp, nắng ấm, phong cảnh hữu tình.

Một Thi Sĩ nào đó đã phát họa một bức tranh thật đẹp, có tiếng ve ca, với hàng cây phượng nở hoa dọc theo hàng rào sân trường mỗi lần hè trở lại:

Hè sang lá cây xanh màu, hè sang vang tiếng ve sầu
Hè sang phượng tươi thắm màu, ru say hồn thi nhân...
Hè sang lá cây xanh màu, hè sang vang tiếng ve sầu
Hè sang phượng tươi thắm màu, nơi ngôi trường thân yêu...

Khi đang còn đến trường chúng ta mong Hè về để được nghỉ học đi chơi, nhưng lại mâu thuẫn với chính mình vì hè đến là bắt buộc phải xa cách Thầy Cô bạn bè, tiếc nuối như vừa đánh mất cái gì.

Hãy nghe người thi sĩ tâm tình thay cho chúng ta:

Mỗi độ hè sang nghe lòng thêm lưu luyến.
Trông cánh phượng rơi mà tiếc thương tuổi học trò.
Ngày nao tung tăng trên đường hoa bay giăng giăng.
Tặng nhau hoa rơi thấy lòng như xót xa nhiều...

Hè đến, chia tay nhau, mỗi người một nơi. Có bạn ở nhà giúp gia đình, có bạn theo cha mẹ hay anh chị đi đây đi đó, về quê thăm bà con, bạn bè. Hoặc nếu có điều kiện thì đi xa hơn nữa đi Đà Lạt nghỉ mát hay viếng thăm Nha Trang tắm biển... Bạn nào vào lứa tuổi đôi tám trở lên nhờ thâm yêu ai đó rồi thì tâm trạng có khi hơi khác. Hãy nghe Thanh Sơn thổ lộ:

Mỗi năm đến hè lòng man mác buồn,
Chín mươi ngày qua chứa chan tình thương
Ngày mai xa cách hai đũa hai nơi,
Phút gần gửi nhau mắt rồi, tạ từ là hết người ơi!
Tiếng ve nức nở buồn hơn tiếng lòng,
biết ai còn nhớ đến ân tình xưa
Đường xưa in bóng hai đũa nay đâu,
những chiều hẹn nhau hết rồi, giờ như nước trôi qua cầu.
Nỗi buồn hoa phượng của Thanh Sơn

Hè về là lúc bạn bè Thầy Cô luyến tiếc, tạm biệt chia tay. Nhạc sĩ Lam Phương đã mượn nốt nhạc lời ca để diễn tả giây phút này:

Hôm nay đây còn vui trông thấy nhau
Bên tiếng ca tiếng đàn vượt trời cao
Lời vui thắm thiết đưa trao, như khi mới gặp nhau
Nhưng anh ơi ngày mai ta cách xa
Anh kính đồ tôi phải về miền xa,
Biệt ly ai khéo gieo chi lên bao mái đầu xanh...

Ngày Tạm Biệt

Tuổi học trò có thể nói là lứa tuổi khá hồn nhiên, ngây thơ nhất. Tuy vậy vẫn không thiếu những mối tình học trò thật đẹp, trong trắng với bao nhiêu mộng mơ. Làm sao quên được những buổi tan trường anh chàng lần thân đi theo sau người thắm yêu trộm nhớ nhưng có lẽ vì rụt rè chưa một lần tỏ tình.

Tình yêu học trò đã được phản ánh qua bài ca "Màu Kỷ Niệm" của Nhạc Sĩ Phạm Đình Chương:

Nhớ ngày nào tan trường về chung lối
Mất thuyền sương, nghiêng nón ngắt ngây đời
Lòng trao lòng cho tình vút lên khơi,
Cho ngon màu trù mển ướp lên môi
Áo vàng anh về yêu hoa cúc,
Áo xanh anh mển lá sân trường.
Sợ thư tình không đủ nghĩa yêu đương.
Anh pha mực cho vừa màu luyến thương.

Màu Kỷ Niệm

Thời gian trôi qua, có bạn đến lúc phải rời trường sau khi xong trung học hay vì hoàn cảnh nào đó.

Buổi chia tay từ giã bạn bè, từ giã ngôi trường sao không khỏi bùi ngùi tiếc nhớ:

Thế rồi từ ly chúng mình đi trăm lối.
Mỗi đứa một nơi, để tiến thân trong cuộc đời.
Ngày chia tay nhau sân trường hoa rơi lao xao.
Ngàn câu thương đau có loài ve nói thay mình.
Xa cách nhau rồi, thương tiếc cũng đành thôi.

Mùa hoa học trò

Kỷ niệm học trò khó nhạt phai. Những hình ảnh đẹp với bạn bè, Thầy Cô trong chuỗi ngày cắp sách đến trường hình như luôn luôn quanh quẩn bên ta, khó quên:

Biết bao ngày tháng êm đềm dần trôi
Mái trường xưa đã xa
Tiếng nói thầy cô dịu dàng theo ta năm tháng
Còn đâu nữa dòng lưu bút mển thương
Màu mực tím cùng trang sách vấn vương

Tiếng hát học trò của Nguyễn Hiền

Để rồi có lúc tình cờ giữa Hè trở về quê cũ ghé thăm lại trường xưa. Người học trò cũ không khỏi bàng hoàng tiếc nuối:

Một thoáng băng khuâng trước sân trường im vắng
Nhặt cánh hoa rơi
Ép sâu vào nhớ thương hoài
Một thời vô tư đầy mơ ước
Một thời ngây thơ khi mới yêu
Rồi hè qua đi cùng năm tháng

để lại trong tôi bao vấn vương

Kỷ niệm mùa hè của Nguyễn Ngọc Thiện

Cũng có bạn may mắn thăm lại trường xưa sau Hè khi mùa tựu trường bắt đầu trở lại.

Không quên người yêu thầm nhớ trộm bé nhỏ ngày nào, chàng chờ trước cổng lều đờ theo nàng sau khi tan trường về.

Nàng ta biết rõ nhưng làm bộ như không để tận hưởng sự đeo đuổi của anh chàng, trách yêu:

Này đừng theo tôi nói nữa ông ơi

Bước chân tôi lại cuống quýt rồi

Đã từ lâu thấy ông cùng lối

Nhưng giả vờ không biết đó thôi

Tuổi học trò

Hình ảnh dễ thương, sự tỏ tình kín đáo được thể hiện qua sự diễn tả nhẹ nhàng nhí nhảnh nhắn nhủ cho chàng ta viết thư tình cho mình của người thi sĩ vô danh nào đó:

Ông nặng lòng cũng chẳng ích chi

Giấy xanh mực tím để mà làm gì ?

Chắc hẳn tối nay bên bàn cũ

Nhật ký tôi dày thêm trang ghi

Thời gian xa cách đôi khi khá lâu, tình cờ bạn bè hội ngộ lại, bỡ ngỡ nhìn nhau ôn lại thuở học trò mộng mơ ngày nào.

Nhạc Sĩ Phạm Thế Mỹ đã gợi cho ta thấy hình ảnh này như sau:

Tôi lại gặp anh

Giờ đây nơi quán nhỏ

Tuổi 30 mà ngỡ như trẻ thơ

Nhớ gì từ ngày anh xa mái trường

Nhớ gì từ ngày anh vui lên đường

Lối gầy về nhà anh hoa phượng thắm...

Trăng tàn trên hè phố

Và rồi cùng nhau ôn lại quá khứ của tuổi học trò ngây thơ trong trăng ngày nào:

Bây giờ còn nhớ hay không ?
Ngày xưa hè đến phượng hồng nở hoa
Ngây thơ em rủ anh ra
Nhặt được hoa phượng về nhà chơi chung.
Thời nào và ở đâu cũng vậy, mùa Hè, hoa phượng luôn làm xao xuyến lòng người.

Những năm sau này ở trong nước và cả ở hải ngoại người ta vẫn thường hát bài Phượng Hồng, thơ của Đỗ Trung Quân với những lời lẽ dễ gây xúc cảm

Những chiếc giỏ xe chở đầy hoa phượng
Em chở mùa hè của tôi đi đâu
Chùm phượng vĩ em cầm là tuổi tôi mười tám
Thuở chẳng ai hay, thầm lặng mới tình đầu
Phượng Hồng

Anh chị và các bạn thân mến,
Có lần nào anh chị và các bạn nhặt hoa phượng về ép trong sách để làm kỷ niệm ? ...Bởi vì khi nói đến tuổi học trò thì không thể không nhắc đến những kỷ niệm! Phần nhiều những kỷ niệm đó có liên quan đến thơ nhạc. Vâng, còn nhiều bài thơ, bản nhạc ca ngợi tuổi học trò nhưng tôi chỉ xin trích một số giới thiệu với quý thầy cô, anh chị em để chúng ta cùng ôn lại những tháng ngày sáng chiều hai buổi cắp sách đến trường, đến những lúc bịn rịn viết lưu bút cho nhau trước khi chia tay mỗi độ Hè về:

Mỗi độ hè sang nghe lòng thêm lưu luyến.
Trông cánh phượng rơi mà tiếc thương tuổi học trò.
Ngày nao tung tăng trên đường hoa bay giăng giăng.
Tặng nhau hoa rơi thấy lòng như xót xa nhiều...

Lê Ngọc Châu